

**Komárom: Zichy vadgesztenye fasor Komárom
– Ács közigazgatási határán**

Kezelési terv

2024

Készítette: Barina Zoltán

Tartalom

1.	Azonosító adatok	3
1.1.	Jogszabályi háttér	3
1.2.	A védett érték adatainak frissítése	3
1.3.	Dokumentumfotók.....	6
2.	Természetvédelmi célkitűzések	11
3.	Részletes természetvédelmi kezelési terv	11
3.1.	Természetvédelmi stratégiák	11
3.2.	Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak.....	12
3.2.1.	Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	12
3.2.2.	Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme.....	12
3.2.3.	Látogatás	12
3.2.4.	Oktatás és bemutatás	13
3.2.5.	Kutatás, vizsgálatok	13
3.2.6.	Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra	13
3.2.7.	Táj- és kultúrtörténeti értékek	13
3.2.8.	Természetvédelmi infrastruktúra	14
3.2.9.	Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	14
3.3.	Adminisztráció.....	14
3.4.	A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata.....	14

1. Azonosító adatok

1.1. Jogszábiályi háttér

Védetté nyilvánító határozat: Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről

Kategória: természeti emlék

Védetté nyilvánítás indoka, természetvédelmi célja: nincs külön megadva, nevéből adódóan

hrsz.: 051/2, 053/4 (a védetté nyilvánítási rendeletben nem szerepel)

Kiterjedése: -

Helyi építési szabályzat szerinti besorolása: -

Egyéb kapcsolódó rendelkezések:

A védetté nyilvánító önkormányzati rendelet további részleteket nem tartalmaz.

1.2. A védett érték adatainak frissítése

A természeti emlék elhelyezkedése:

A Zichy vadgesztenye-fasor Komárom és Ács határán egy burkolatlan dűlőút két oldalán húzódik.

A fasorban összesen 68 közönséges vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*) fa található, becsült koruk 30–40 év.

ID	Fafaj	Törzsátmérő (cm)	N	E
241214_234	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,71243	18,043842
241214_235	<i>Aesculus hippocastanum</i>	48	47,712365	18,043906
241214_236	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,712316	18,043944
241214_237	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,712261	18,043983
241214_238	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,712147	18,044085
241214_239	<i>Aesculus hippocastanum</i>	35	47,712113	18,044127
241214_240	<i>Aesculus hippocastanum</i>	42	47,712053	18,044167
241214_241	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,711949	18,044279
241214_242	<i>Aesculus hippocastanum</i>	35	47,711913	18,044319
241214_243	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,711849	18,044394
241214_244	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,711811	18,044382
241214_245	<i>Aesculus hippocastanum</i>	55	47,711773	18,044414
241214_246	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,711665	18,044509
241214_247	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,711612	18,044536
241214_248	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,711559	18,0446
241214_249	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,711511	18,044648
241214_250	<i>Aesculus hippocastanum</i>	38	47,711461	18,044708
241214_251	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,711419	18,044763
241214_252	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,711283	18,044882
241214_253	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,711244	18,044912
241214_254	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,71112	18,045015
241214_255	<i>Aesculus hippocastanum</i>	60	47,710963	18,045163
241214_256	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,710876	18,045223
241214_257	<i>Aesculus hippocastanum</i>	55	47,710829	18,045299
241214_258	<i>Aesculus hippocastanum</i>	65	47,71073	18,04535
241214_259	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,710681	18,045432
241214_260	<i>Aesculus hippocastanum</i>	65	47,710617	18,045478
241214_261	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,710591	18,045529
241214_262	<i>Aesculus hippocastanum</i>	55	47,710511	18,045584
241214_263	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,710336	18,045734
241214_264	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,710285	18,045799
241214_265	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,710148	18,045914
241214_266	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,710092	18,045985
241214_267	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,710018	18,046042
241214_427	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,709578	18,046312
241214_428	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,709477	18,046203
241214_429	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,709676	18,046181
241214_430	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,709716	18,046178
241214_431	<i>Aesculus hippocastanum</i>	35	47,709927	18,045981
241214_432	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,709984	18,045931
241214_433	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,710093	18,045848

ID	Fafaj	Törzsátmérő (cm)	N	E
241214_434	<i>Aesculus hippocastanum</i>	65	47,710165	18,045772
241214_435	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,710275	18,045699
241214_436	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,710311	18,045617
241214_437	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,71036	18,045572
241214_438	<i>Aesculus hippocastanum</i>	55	47,710419	18,045532
241214_439	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,710455	18,04548
241214_440	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,710539	18,045434
241214_441	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,710579	18,045379
241214_442	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,710623	18,045308
241214_443	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,710663	18,04527
241214_444	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,710709	18,04523
241214_445	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,710772	18,045164
241214_446	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,710834	18,045111
241214_447	<i>Aesculus hippocastanum</i>	35	47,710936	18,045024
241214_448	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,711026	18,044958
241214_449	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50	47,711124	18,044786
241214_450	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,711285	18,044741
241214_451	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,711336	18,044681
241214_452	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,711387	18,044629
241214_453	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,711519	18,044518
241214_454	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45	47,711574	18,044423
241214_455	<i>Aesculus hippocastanum</i>	35	47,711632	18,044367
241214_456	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,7117	18,044313
241214_457	<i>Aesculus hippocastanum</i>	30	47,711764	18,044257
241214_458	<i>Aesculus hippocastanum</i>	35	47,711807	18,044212
241214_459	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40	47,711861	18,044162
241214_460	<i>Aesculus hippocastanum</i>	35	47,712121	18,043927

A Zichy vadgesztenye-fasor egyedei Komárom–Ács közigazgatási határán

A fasort kelet felől szántók, nyugat felől akácos szegélyezi. A dűlőút keleti felén a fasor alja erősen cserjésedik. Északabbra az út mentén nyarak (és más honos és idegenhonos fák) találhatók, köztük 80 év körüliek is.

Védettséget jelző tábla nincs kihelyezve.

1.3. Dokumentumfotók

Vadgesztenye-fasor a Komárom–Ács határán húzódó dűlőút két oldalán

Korábban ápolt vadgesztenye-fa a Zichy-fasorban

Elpusztult vadgesztenye a Zichy-fasorban

2. Természetvédelmi célkitűzések

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

A helyi jelentőségű természetvédelmi területeken meghatározott alapvető természetvédelmi cél a kiemelt zöldövezeti területek, növénytakasúások, valamint védett állatfajok és egyedi természeti értékek megtartása, a biodiverzitás fenntartása. További cél a szennyezések megakadályozása, minimalizálása, a természeti és kulturális értékek megismerésére irányuló kutatás, oktatás, turizmus támogatása.

Ezek a célkitűzések kiterjesztendők a helyi jelentőségű védett természeti területekre, amely magában foglalja a természetvédelmi területeket és a természeti emlékeket, így a Zichy vadgesztenye fasort is.

Rendeltetés: A Zichy vadgesztenye fasorban levő vadgesztenye-fasor megőrzése és a fák által biztosított élőhelyek (fészkelő- és szaporodóhelyek, mikroélőhelyek) kedvező természetvédelmi helyzetben történő fenntartása.

Célkitűzés:

- A tájképi jelentőségű fasor fennmaradásának biztosítása
- A jelentősebb dendrológiai értékkel bíró vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*) fák megőrzése
- A fasor fáikhoz kötődő élővilág védelme
- A természetvédelmi célú bemutatás elősegítése
- A védett érték történetének megismerése és megismertetése

3. Részletes természetvédelmi kezelési terv

3.1. Természetvédelmi stratégiák

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.), az összes komáromi helyi védett területre és értékre vonatkozó önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

a) Az agresszívan terjedő invazív növényzetet vissza kell szorítani, a tájidegen fákat folyamatosan hazai, tájban honos fafajokra (tölgy, kőris, stb.) kell cserélni – utóbbi kitétel az idegenhonos fákól álló fasorra nem alkalmazandó

b) A különlegesen ritka, védett, fokozottan védett növény- és állatfajok populációnak védelmét biztosítani kell

c) Az értékek bármilyen szennyezését, rongálását meg kell akadályozni.

d) A természetvédelmi szempontból értékes, kívánatos állapotot rögzíteni kell és fenntartani a beavatkozások minimalizálása mellett.

A Zichy vadgesztenye fasor védelmének célja a fasor és a benne található faegyedek megőrzése (ld. 3. fejezet). A természetvédelmi cél elérése érdekében a fő – általános – tennivalók a következők:

- A fasor egyszeri, teljes rekonstrukciója (növény-egészségügyi kezelés, beteg és menthetetlen fák eltávolítása, majd ezek pótlása, menthető fák nyesése). Az egyszeri, teljes rekonstrukcióra vonatkozó kezelési módok az egyes fák állapotának megfelelően:
 - jó állapotban lévő, idős fák: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;

- jó állapotban lévő, idős fák, kismértékben károsodott ágrendszerrel: a száraz csúcsok levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
- idős jelentősen sérült koronaformájú fák: az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése;
- idős, jelentősen korhadt törzsű és ágazatú fák: a madár, illetve denevérvédelem, valamint alsóbbrendű korhadéklakó fajok miatt megtartandók. Az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése, a korábban betonozott üregek utókezelése, a törzsbelső kitisztítása, vízkivezetés megoldása;
- leromlott, erősen károsodott fák, illetve deformálódott koronájú vagy korona nélküli fák: eltávolítást, szükség esetén tuskókiszedést követően pótlás sorfa jellegű fákkal;
- középkorú, szép koronájú, egészséges fák az első pótlásból: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;
- jó állapotban lévő, középkorú fák, kismértékben károsodott ágrendszerrel, fagyöngyfertőzéssel, erős számú tősarjjal: a száraz ágvégek levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
- fiatal, egészséges, megfelelő helyre telepített fák: nem igényelnek kezelést.
- A faegyedek egészségi állapotának nyomon követése
- A faegyedek egészségi állapotának fenntartása aktív kezeléssel
- A fasor jellegének fenntartása

3.2. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A fasor egyetlen kezelési egységet képez, melynek megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

3.2.1. Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- A természetvédelmi kezelési tervben nem részletezett vagy nem szabályozott kezelési előírásokat a területen az illetékes hatóság egyedi államigazgatási eljárásban határozza meg.

3.2.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme

- A fák megőrzését elősegítő beavatkozások (száraz, letört ágak eltávolítása, sebkezelés, stb.) vegetációs időszakon kívül, de a denevér betelelés és az énekesmadarak költési időszaka előtt kell elvégezni.
- A fasor alatti gyepek és cserjések karbantartása.
- A fenntartó kezelések során ügyelni kell az odúlakó fajok jelenlétére.
- A fasor puffterületének növelése
- A fák betegségek és kártevők elleni védelme

3.2.3. Látogatás

- A fasor területe szabadon, időkorlátozás nélkül látogatható (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).

- A fenntartó beavatkozások idején és balesetveszély esetén a kezelő időszakos látogatási korlátozást rendelhet el.

3.2.4. Oktatás és bemutatás

- Ismeretterjesztési célból arra alkalmas helyeken tanösvényeket lehet létesíteni, ahol a természeti emlék növénytani és állattani értékeiről szerezhettek ismereteket a látogatók. (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).
- A látogatás és bemutatás célját szolgáló, tájba illő létesítmények összes alapterülete nem haladhatja meg a tervezési terület 0,05%-át.
- A fasor történetének megismertetése
- Az oktatást és bemutatást elősegítő új információs táblák készítése
- A Zöld Komárom applikációba való integrálása.

3.2.5. Kutatás, vizsgálatok

- A terület egészén a terület állapotát befolyásoló vizsgálatok a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezései szerint végezhetők, beavatkozással nem járó kutatások a fenntartó felé történő bejelentés és egyeztetés után végezhetők.
- A fasorhoz kötődő élővilág felmérése és nyomon követése
- A fasor történetének felkutatása

3.2.6. Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra

- A területen minden ipari és bányászati tevékenység tilos
- A területen új épület és építmény csak úgy helyezhető el, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A meglevő infrastruktúra-hálózat karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A meglevő közművek karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A területen új építésű közmű csak úgy építhető vagy vezethető át, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A területen növényvédő szert és irtószereket csak a fák egyedi védelme érdekében szabad használni.
- A tervezési területen belül a szükséges vegyszerezést csak egyedi engedéllyel és természetvédelmi hatósági ellenőrzése mellett szabad végezni.
- A fasor folytonosságát fenn kell tartani
- A tervezési terület a jelenlegitől eltérő területfelhasználási egységbe nem sorolható.

3.2.7. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A teljes fasor tájképi jellegét meg kell őrizni.
- A fasorból csak abban az esetben távolítható el fa, ha ez a természetvédelmi célok megvalósítása érdekében szükséges. Az eltávolított fákat pótolni kell.
- A fapótlásokat előnevelt, földlabdás sorfa jellegű suhángokkal kell elvégezni vegetációs időn kívül

- A fapótlásokat a fasorban lehetőleg a fák eredeti helyén kell elvégezni, a faközbe ültetés egyedi természetvédelmi hatósági elbírálást követően lehetséges.
- A faápolás során megengedett a koronaalakítás, a sérült és beteg koronarészek eltávolítása, a tősarjak eltávolítása, az üregek gondozása, a fagyöngy folyamatos eltávolítása.
- A tájképi szempontból nem megfelelő objektumok eltávolítása.

3.2.8. Természetvédelmi infrastruktúra

- Természetvédelmi státust jelző táblák kihelyezése a fasor elején és végén.
- Információs táblák kihelyezése.

3.2.9. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- Természetvédelmi beavatkozásokon kívül a fasoron egyéb beavatkozások nem végezhetők el.

3.3. Adminisztráció

- Biztosítani kell, hogy a természeti emlék a kijelölt természetvédelmi kezelő vagyonkezelésében legyen.
- A védetté nyilvánító jogszabályban ki kell jelölni a természeti emlék megfelelő kompetenciákkal rendelkező természetvédelmi kezelőjét (v.ö. Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről 2. §)
- A védettség hatálya rendeletben pontosítandó (elhelyezkedés, rendelet hatálya)

3.4. A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata

A védettség hatálya haladéktalanul pontosítandó és az érintettek erről megfelelő módon tájékoztatandók.

Jelen kezelési terv folyamatos előírásai határidőhöz nem kötöttek. Az egyszeri beavatkozások mielőbbi megvalósítására kell törekedni.

A természetvédelmi kezelési terv előírásainak betartását a természetvédelmi hatóság ellenőrzi, a kezelési tervben megadott kezelési feladatok végrehajtását a természetvédelmi kezelő és Komárom Város Önkormányzata ellenőrzi.

A természetvédelmi kezelési tervet 5 évente felül kell vizsgálni és a szükséges módosítási javaslatokat megtenni. A természetvédelmi kezelési terv felülvizsgálatát Komárom Város Önkormányzata, a terület természetvédelmi kezelője és a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság végzi, szükség esetén szakértő(k) bevonásával.